

Irakasleen gida

Aurkibidea

Ongi etorri	3
Alderdi pedagogikoak	4
Gaien xehakapena	5
1. Saioa	5
2. Saioa	6
Izotzaldia urtzeko jarduerak	7
Proiektuaren aurkezpena	10
1. saioko jarduerak	11
2. saioko jarduerak	15
Jarduera osagarriak	22

Ongi etorri abentura honetara

Irakaslearen koaderno hau Nafarroako Elikagaien Bankuak irakasleentzat egin du **material osagarri** bezala, elikagaiak alferrik ez galtzeari buruz prestatu dituen materialak gelan lantzeko, “Lagun iezaguzu elikagaiak alferrik ez galtzen” izeneko proiektuaren baitan.

Hainbat jardueren eta narratiba jarraitu baten bidez, heziketa-izaera duen abentura batean barneratzen ditu ikasleak **alferrik galtzen diren elikagaien uneko egoera**, eragiten dituen arazo nagusiak eta elikagaiak alferrik ez galtzeko eta alferrik galtze horrek gizartean eta ingurumenean dituen eraginak murrizteko gure esku dauden ekintzak ezagutzeko.

Material honekin, Nafarroako Elikagaien Bankuak natura zaintzearekin, elkartasunarekin eta herritar arduratsuekin erlazionatutako alderdietan **sakontzera animatu nahi ditu ikastetxeak.**

Espero dugu lagungarria izango zaizuela.

Alderdi pedagogikoak

Helburu orokorrak:

- Gizartearen **elkartasuna** bultzatzea.
- Boluntarioen eta kolaboratzaileen **eskuzabaltasuna** baloratzea.
- Elikagaien **birbanaketa** erraztea.
- **Ekonomia zirkularra** aplikatzea.

Helburu zehatzak:

- Elikagai gutxiago alferrik gal daitezen aktiboki lankidetzan aritzen diren **Nafarroako Elikagai Bankuaren eta Iruñako mankomunitatearen inplikazioa** ulertzea.

Gaien xehakapena

1. Saioa

Ezagutu Nafarroako Elikagaien Bankua zer den eta nola funtzionatzen duen gure instalazioetan barrena bisita labur bat eginda. Adi egon, Laurari erronka gainditzen lagundu beharko diozu eta.

1. Pertsonaiak

Abenturan parte hartzen duten pertsonaia bakoitzaren aurkezpena.

3. 1. erronka

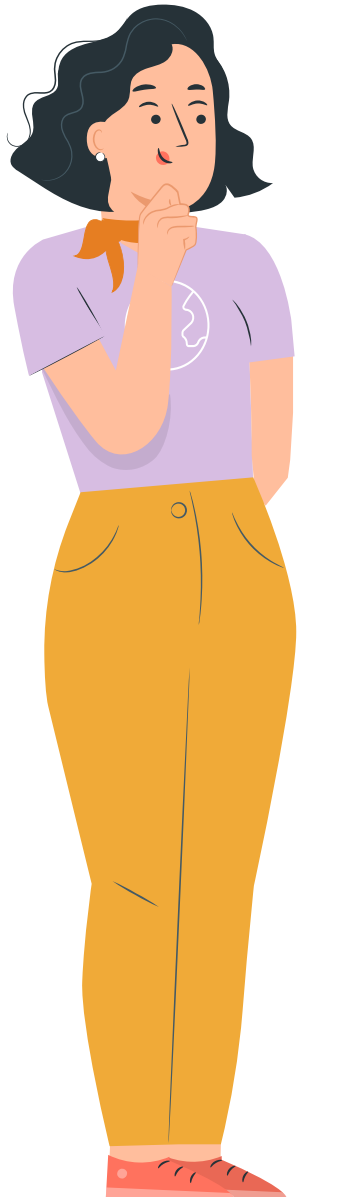
Zer dakizu Elikagaien Bankuari buruz?

2. Kontakizuna

Laurak supermerkatuan izan duen esperientzia kontatzen digu.

4. 2. erronka

“Elikagaien balioa”.

Gaien xehakapena

2. Saioa

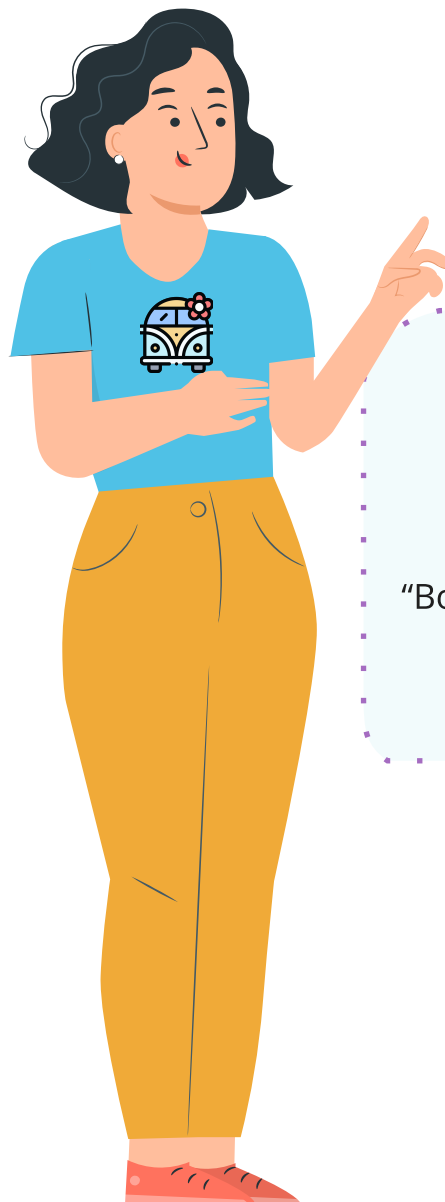
Saio honetan lagun-taldeko kide bakoitzaren esperientziak aurkeztuko dizkizugu. Kide oro borroka honetan inplikatura dago! Gainera, aukera bat proposatuko dizugu, elikagaiak alferrik galtzean ekonomian eta ingurumenean duen eragina ezagutzeko. Azkenik, zure gaitasun analitikoa garatu ahal izango duzu bigarren erronkarekin.

1. Kontakizuna

Laura eta bere lagunek euren pentsamenduak eta erabakiak jakinarazten dizkigute.

3. 2. erronka

“Eta zu, alde ala kontra zaude?”

2. 1. erronka

“Boluntarioen ezaugarriak”.

Izotzaldia urtzeko jarduerak

Jarraian, gelan gaia aurkeztu baino lehen, partaideen arreta erakartzea helburu duen jarduera sorta gomendatzen dizugu.

1. jarduera: “1, 2, 3...”

Aurkezpena

1. Ikasleei borobil batean edo bakoitza bere lekuan jartzeko eta, banan-banan, zenbaki bat ozen esateko eskatuko zaio.
2. Ondoz ondoko zenbakiak esan behar dira, errepikatu gabe eta bata besteari eten gabe.
3. Taldea dinamizatzaileak nahikoa dela irizten dion zenbakira iristen denean amaituko da jarduera.

Partaideak

Gela guztia.

Denbora

10 minutu.

2. jarduera:

“Sinkronizazio perfektua”

Aurkezpena

Jarduera honetan **arreta, entzuteko gaitasuna eta taldearen koordinazioa bultzatu nahi dira**. Baloï batekin edo erraz mugi daitekeen objektu batekin, izotzaldia urtzeko jarduera bat egingo dugu, eta horrela, gai bati buruzko zerbait esan ahal izango dute. Jardueraren dinamizatzaileak taldea borobil batean edo bakoitza bere tokian jartzeko eskatuko dio, dagoen tokiaren arabera.

1. Aukeratu gai bat. Adibidez, elikagaiak alferrik galtzea.
2. Baloia taldeko kide bati jaurtiko zaio eta, hark baloia jasotzen duenean, landuko den gaiarekin lotutako hitz bat esan beharko du. Hitz esan eta gero, baloia beste bati pasatu beharko dio, beste horrek bere hitza esateko.
3. Norbait zer esan ez dakiela geratzen badago, hasieratik hasiko gara.
4. Hitzak ezin dira errepikatu.
5. Balioa bizkor mugitu behar da, erritmo on batean.

Partaideak

Gela guztia.

Denbora

10 minutu.

3. jarduera:

“Neure burua ordezkatzeko dut”

Aurkezpena

Irakasleak borobilean edo bakoitza bere tokian jartzeko esango dio taldeari eta, banaka, gainerako ikaslideei ordeztan duen **mugimendu edo keinu** bat egiteko eskatuko dio. Bi minutu dituzten mugimendua pentsatzeko. Denek antzezpena egiten dutenean amaituko da jarduera.

Partaideak

Gela guztia.

Denbora

10 minutu.

4. jarduera:

“Egia eta gezurra”

Aurkezpena

Bakoitzak eurei buruzko, euren gustuei, zaletasunei, bizitzari eta abarri buruzko egia bat eta gezur bat kontatzeko eskatuko zaie ikasleei gainerako taldearen aurrean.

Partaideak

Gela guztia.

Denbora

10/15 minutu.

Lagun iezaguzu elikagaiak alferrik ez galtzen

Aurkezpena

Proiektuak bi saio ditu, eta saio bakoitzak Nafarroako Elikagaien Bankuari eta elikagaia alferri galtzeari buruzko gaiak ikasleekin lantzeko hainbat jarduera eta baliabide aurkituko dituzu.

Helburu orokorra:

Nafarroako DBHko, Batxilergoko eta LHko ikasleak gosearen eta elikagaiak alferrik galtzearen arazoari buruz kontzientziaztea.

Metodologia

Saioa banaka edo taldean egin daiteke, irakasleek edo ikasleek nahiago duten moduan.

Denbora

Saioen iraupena ordubetekoa da, gutxi gorabehera.

Tutoretza-orduan landu daiteke edo, modu transbertsalean, curriculumeko hainbat irakasgaietan.

1. saioko jarduerak

Jarraian, abentura honetako 1. saioko jarduerak aurkeztuko dizkizugu

1. jarduera: “Tribiala”

Aurkezpena

Jarduera honetan Nafarroako Elikagaien Bankuari buruzko galdera sorta aurkezten da, ikasleek ahalik eta laburren erantzuteko. Horrela, abiapuntua zein den jakingo dugu.

Partaideak

Banaka edo 3ko taldeetan egin daiteke.

Baliabideak

Interneteko konexioa duen ordenagailua.

Konpetentziak

- Gaitasun teknologikoa.
- Sintesi-gaitasuna.
- Informazioa aztertzeke gaitasuna.

Metodologia

1. Ordenagailuarekin webgunean sartu eta galderei erantzuteko eskatuko zaie ikasleei.
2. Erantzunak ozen iruzkinduko dira talde guztiaren artean.

Denbora

10 minutu.

Helburu orokorrak

1. Taldeak Elikagaien Bankuari buruz zer dakien ezagutzea.
2. Elikagaien Bankuari buruzko informazio orokorra eskuratzea.

Ebaluazioa

- Nafarroako Elikagaien Bankuari buruzko ezagutza orokorrak.
- Hausnartzeko eta kontzientziatzeko gaitasuna.
- Gaitasun teknologikoak.

2. jarduera:

“Elikagaien kalkulagailua”

Aurkezpena

Jarduera honetan, talde guztiak zenbat elikagai alferrik galtzen duen eta, oro har, zein proportzio den jakin ahal izango du. Benetako kopuruekin galera horien baliokidetasuna ezagutu ahal izango da.

Partaideak

Banakako lana.

Baliabideak

Interneteko konexioa duen ordenagailua.

Denbora

10 minutu.

Helburu orokorrak

1. Pertsona bakoitzeko alferrik galtzen diren elikagaien benetako kopuruak ezagutzea.
2. Elikagaien galera horrek gure planetan dituen ondorioak kalkulatzeko.
3. Elikagaien alferrik galtze horren talde-mailako proportzioa egiaztatzea.

Konpetentziak

- Gizarte-kontzientzia.
- Ingurumenaren aldeko kontzientzia.
- Gaitasun teknologikoa.

Ebaluazioa

- Hausnartzeko gaitasuna.
- Kontzientziatzeko gaitasuna.
- Aldatzeko/Hobetzeko jarrera.

Metodologia

1. Taldeko kide bakoitzak ordenagailuko kalkulagailua ireki behar du.
2. Gehien interesatzen zaizkien elikagaiak aukeratu, eta haien zifra baliokidea kalkulatu beharko dute.
3. Taldean, erantzunak eta hausnarketak iruzkinduko dira.

2. saioko jarduerak

Jarraian, abentura honetako 2. saioko jarduerak aurkeztuko dizkizugu.

1. jarduera:

“Boluntario baten ezaugarriak”

Aurkezpena

Jarduera honetan, ikasleek sormena erabili beharko dute, boluntario izateko beharrezko ezaugarriak pixkanaka garatzen joateko.

Partaideak

Jarduera hau taldean egiteko da, eta ez dago gutxieneko edo gehieneko partaide kopururik.

Baliabideak

Gela objektuekin.

Denbora

30/40 minutu.

Helburu orokorrak

1. Gazteek boluntariotzari buruz pentsatzen dutenari buruzko ikuspegi orokor bat izatea..
2. Boluntario batek eduki behar dituen ezaugarriak jakitea.
3. Boluntario izan nahi duen pertsona bat definitzen duten ezaugarriei buruz hausnartzea.
4. Ikasleak boluntario egin daitezen animatzea, boluntario izateak dituen alde positiboak adieraziz.

Konpetentziak

- Pertsonen arteko komunikazioa.
- Asertibitatea.
- Entzuteko gaitasuna.
- Galderak egitea.
- Hitz egiten jakitea.
- Enpatia.
- Ekimena.
- Errukia.

Metodologia

- 1.** Partaide bat ausaz aukeratzen da, eta hura aulki batean eseri beharko da gela guztiaren aurrean..
- 2.** Ondoren, dauden gelako objektuei behatzeko eskatuko zaie, eta boluntario batek eduki behar duen ezaugarri bat irudikatzeko balio dutenak pentsatzen eta aukeratzen joateko. Adibidez: motxila aukeratzen dut, pilatzen joango den esperientzia guztiak sar ditzakeelako bertan.
- 3.** Dinamikaren amaieran, gazte boluntarioei buruzko bideoa erreproduzituko da.

Ebaluazioa

Ikasle bakoitzari ebaluatu beharreko alderdiak dira:

- Boluntariotzari buruz hausnartzeko gaitasuna.
- Sortu den solasaldian/eztabaidan izan duen partaidetza eta egin duen hausnarketa.
- Aukeratutako objektu bakoitzari buruz emandako argumentuak.
- Gelako gainerako kideekin elkarreragiteko duen gaitasuna.
- Boluntariotzari buruzko kontzientziazio-maila.
- Sormena eta irudimena.
- Jarrera positiboa.

1. jarduera:

“Eta zu, alde ala kontra zaude?”

Aurkezpena

Dinamika honetan, ikasleak baieztapenaren alde edo kontra jarri behar dute. Jarraian, jarrera hori zergatik hartu duten galdetuko zaie.

Partaideak

Jarduera hau taldean egiteko da, eta ez dago gutxieneko edo gehieneko partaide kopururik.

Denbora

40/50 minutu.

Baliabideak

Irakasleak ozen galdetzeko galderak.

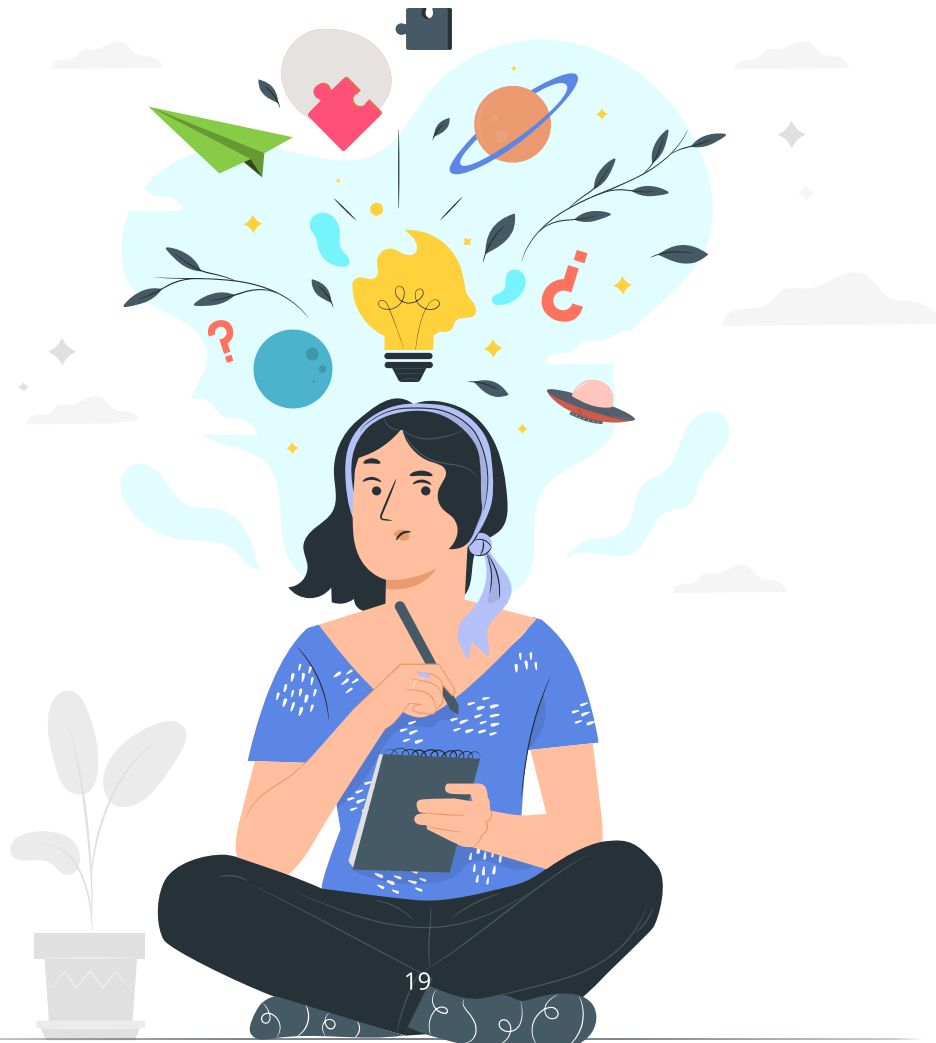

Helburu orokorrak

- 1.** Ikasleen Nafarroako Elikagaien Bankuari buruz dakienari buruz ikuspegi orokor bat edukitzea..
- 2.** Nafarroako Elikagaien Bankuaren atzean dauden gaiei buruzko, gazteek dituzten esperientziak, ezagutzak, aurrejuzguak eta sentsibiltatea ezagutzea.
- 3.** Gazteentzat boluntariotzak duen garrantziari buruzko ideia oroko bat eskuratzea..

Konpetentziak

- Gizarte-kontzientzia.
- Pertsonen arteko komunikazioa.
- Kritikatzeko gaitasuna.
- Entzuteko gaitasuna.
- Galderak egitea.
- Eztabaida bat sortu eta mantentzea.
- Hitz egiteko gaitasunak.
- Gainerakoek hitz egiteko txanda errespetatzea.

Metodologia

1. Ikasleak bi ilaretan banatuko dira, eta eskuinera salto egitea ikasleak esandako baieztapenaren alde egotea dela eta ezkerrera salto egitea baieztapenaren aurka egotea dela azalduko zaie.
2. Dinamizatzaileak hainbat esaldi esango ditu ozen, eta partaideek beren aukera egingo dute. Iritzia aldatzeko aukera izango dute, kasuan kasu.
3. Alde batean zein bestean jarri eta gero, dinamizatzaileak ausaz galdetuko du zergatik erabaki duen alde hori.
4. Jarduera amaitzeko, taldeko kide guztiek parte hartu behar dute.

Ebaluazioa

Alderdi hauek baloratuko dira:

- Nafarroako Elikagaien Bankuari buruzko ezagutza orokorrak.
- Sortu den solasaldian/eztabaidan izan duen partaidetza eta egin duen hausnarketa.
- Hausnartzeko eta kontzientziazteko gaitasuna.
- Informazioaren kalitatea.
- Jarrera positiboa.

Sakondu

Boluntariotzaren gaian sakatzeko, ikasleak 4 taldetan banatuko dira, eta boluntarioak erakarri behar dituen enpresa bateko enkargatu direla simulatu beharko dute. Horregatik, taldeari aurkeztuko duten iragarki bat sortuko dute.

Galderak

“Alde ala kontra zaude...”

1. Nire gauzak egiteari uztea, boluntario izateko.
2. Boluntarioak jubilatutak eta jada lan egiten ez duten pertsonak izatea.
3. Enpresak elikagaiak ematea Nafarroako Elikagaien Bankuari.
4. Nafarroako Elikagaien Bankuak gizartearen alde egiten duen lana.
5. Boluntarioei aitortza egitea.
6. Boluntario gehiago bultzatzea.
7. Familiek Nafarroako Elikagaien Bankutik elikagaiak jasotzea.

Jarduera osagarriak

Jarraian, ikasleekin saioetan egin daitezkeen beste jarduera alternatibo batzuk aurkezten dizkizugu.

1. jarduera: “Ikerketa”

Aurkezpena

Ikerketa-dinamika hau egungo gaiei buruzkoa izango da, eta gainera oso garrantzitsua izango da ikasleak pixkanaka gai horiei buruz hausnartu eta euren egunerokoan praktikan jartzea. Tratatuko diren gaiak dira: kontsumo arduratsua, elikagaiak alferrik galtzea eta ekonomia zirkularra.

Partaideak

Banaka edo 4ko taldeetan egin daiteke.

Baliabideak

Orri zuriak, boligrafoak eta esaldiak dituzten orriak.

Denbora

30 minutos.

Gutxieneko edukiak

- Zer da kontsumo arduratsua?
- Zer da elikagaiak alferrik galtzea?
- Zer da ekonomia zirkularra?

Helburu orokorrak

1. Pertsona bakoitzak bere balioak eta bere ikuspuntuak dituela erakustea.
2. Kohesioa bultzatzea, batzuen eta besteen artean aldeak egonagatik.
3. Ikasleek ingurumenari eta gizarteari buruz duten kontzientziazio-mailaren ikuspegi orokorra izatea.

Gizarte-gaitasunak

- Pertsonen arteko komunikazioa.
- Entzuteko gaitasuna.
- Asertibitatea.
- Eztabaida bat sortu eta mantentzea.
- Gainerakoek hitz egiteko txanda errespetatzea.
- Hitz egiten jakitea.

Eskuratu beharreko trebeziak

Eskuratu beharreko trebeziak honako hauek dira:

- Ekimena.
- Aztertze gaitasuna.

Gai-zerrenda

- **Kontsumo arduratsua:** kontsumitzaileei eta erabiltzaileei kontsumo kontziente eta kritiko bat egiteko eskatzen dien jarrera bat da, produktu bat erostean edo zerbitzu bat kontratatzean edota etxean erakusten dena, eskura diren baliabideak modu efiziente batean erabilia.
- **Elikagaiak alferrik galtzea:** Elikagaiak alferrik galtzea, gizakiak kontsumitzeko egokiak izan arren, kontsumitzen ez diren elikagaiak eta edariak dira.
- **Ekonomia zirkularra:** lehendik dauden materialak eta produktuak ahal den guztietan partekatzea, alokatzea, berrerabiltzea, konpontzea, berritzea eta birziklatzea inplikatzeko duen ekoizpen- eta kontsumo-eredu bat da, balio erantsi bat sortzeko. Horrela, produktuen bizitza-zikloa luzatu egiten da.

Metodologia

1. Gelako kideen artean hiru gai dituen orri bat banatuko da.
2. Pertsona bakoitzak eztabaidatzeko eta berarentzat zergatik den garrantzitsu azaltzeko erosoan egiten zaion gaia aukeratuko du.
3. Ondoren, azpitaldeak sortuko dira gai bera aukeratu duten pertsonekin. Euren artean, gai hori zergatik aukeratu duten eztabaidatuko dute, zein izan diren arrazoiak.
4. Azkenik, hamar bat minutuz eztabaidatu ostean, hausnarketa bat egingo da talde guztian, eta azpitalde bakoitzak bere gaia aurkeztu beharko du.

Aukeratzeko eta eztabaidatzeko gaiak hauek dira:

1. gaia: kontsumo arduratsua

1. Zuretzat zer da kontsumo arduratsua?
2. Zeregin/Borroka honi laguntzea garrantzitsua/beharrezkoa dela uste duzu?
3. Zenbat CO2 gutxiago isuriko lirateke xxx kilo edo tona elikagai zaborretan amai ez dezaten ekiditen badugu?

2. gaia: elikagaiak alferrik galtzea

1. Zure ustez zein dira elikagaiak alferrik galtzearen arrazoiak?
2. Ekidin daitezke? Nola, baina?
3. Zure ustez elikagaiak alferrik galtzeak epe laburrean edo luzean ondorioak ditu ala ez du garrantzirik?
4. Zein dira ondorio horiek?
5. Zer egin liteke?
6. Zenbat ur-litro gastatzen ditugu alferrik erabat jaten ez dugun sagar bat edo hestebete-ogitarteko bat zaborretara botatzen dugunean?

3. gaia: ekonomia zirkularra

1. Zer ikasi duzu Ekonomia zirkularrari buruz?
2. Ideia gustatzen zaizu?
3. Zergatik? Zer saihesten da?
4. Merezi du birziklatzeak? Zergatik?

Ebaluazioa

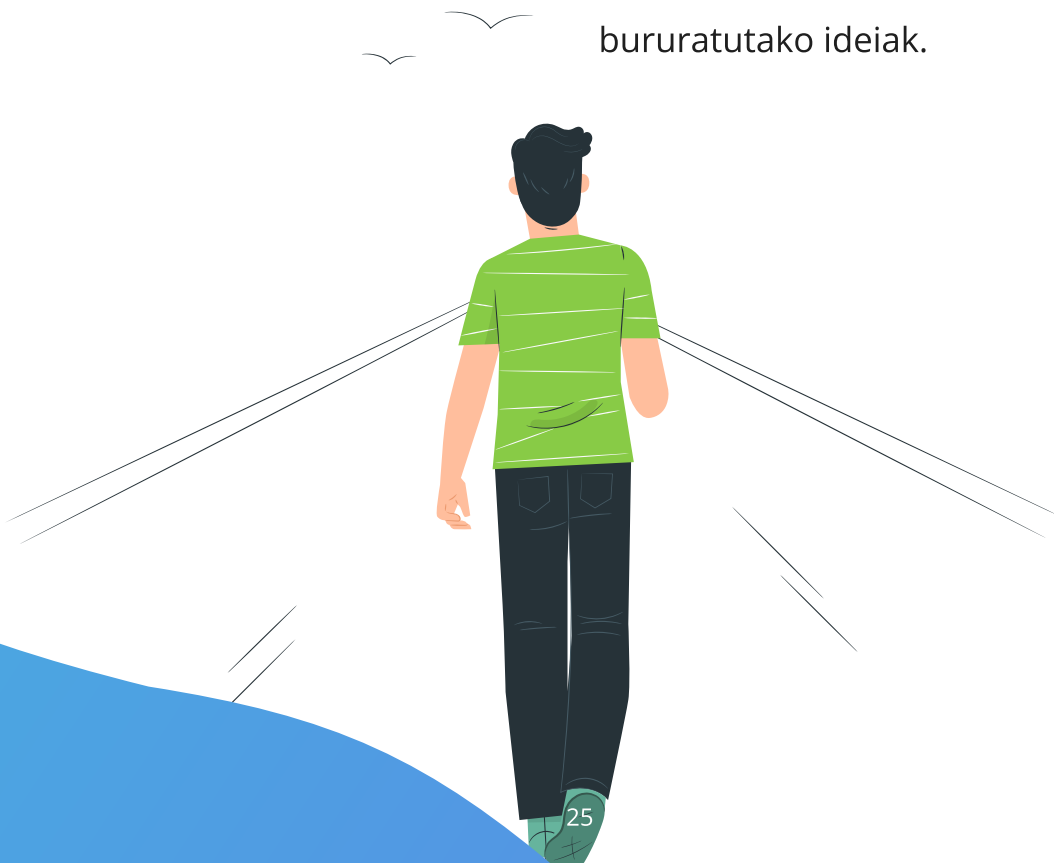
Ikasle bakoitzari ebaluatu beharreko alderdiak honako hauek dira:

- Sortu den solasaldian/eztabaidan izan duen partaidetza eta egin duen hausnarketa.
- Hartutako eta gauzatutako erabaki bakoitzaren argudiaketa.
- Eztabaidatutako gaiei buruzko ezagutza: ekonomia zirkularra, kontsumo arduratsua eta elikagaiak alferrik galtzea.

Sakondu

Jarduera hau egiteko, egunero egiten dituen ekintzak bildu eta egiten dituen gauza horietako bakoitza nola aldatu eta hobetu dezakeen pentsatu eta argudiatzeko eskatuko zaio partaide bakoitzari. Horretarako, orri bat bi zutabetan banatuko du. Zutabe batean, egiten dituen ekintzak jarriko ditu, eta bestean, ekintza horiek hobetu eta ingurumenaren alde egiteko bururatutako ideiak.

2. jarduera: “Eskaera birtuala”

Aurkezpena

Dinamika honetan, X heldu eta 12 urtez azpiko X adin txikiko dituen elkarte baterako eskaera bat prestatzeko eskatzen zaie ikasleei.

Partaideak

6-8 laguneko taldeak.

Baliabideak

Interneteko konexioa duen ordenagailua.

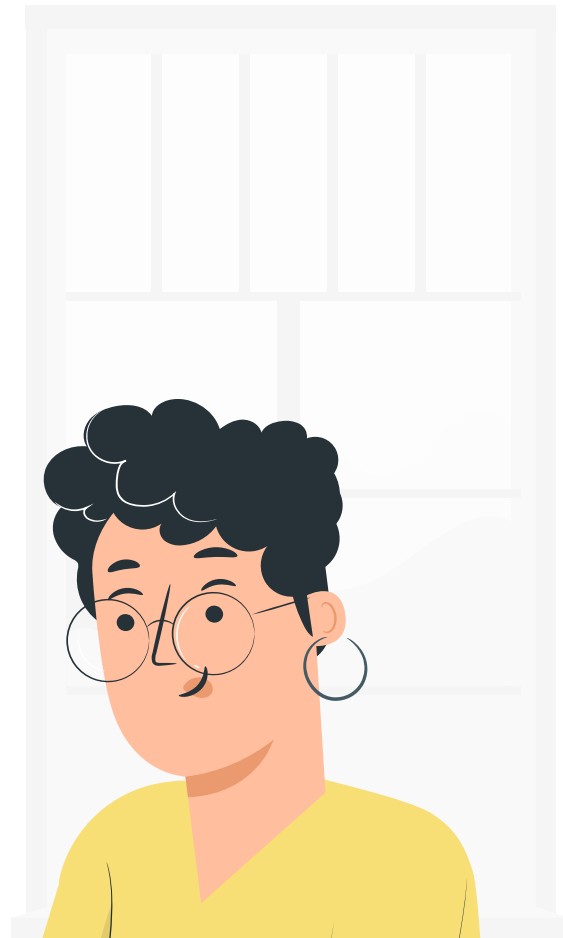
Denbora

20-30 minutu.

Helburu orokorrak

1. Elikagaien kantitateak aztertzea, familia bateko kideen arabera.
2. Elikagaiak antolatzeko eta bidezko modu batean banatzeko gai izatea.
3. Elikagaien banaketari buruz hausnartzea, familien arabera eta beharren arabera.

Konpetentziak

- Enpatia.
- Aztertze eta hausnartze gaitasuna.
- Informazioaren sintesia.
- Talde-lana.
- Lankidetzak.
- Entzuteko gaitasuna.
- Hartutako erabakiak argudiatzea eta justifikatzea.

Metodologia

1. Gela 3 taldetan banatzen da.
2. Talde bakoitzari gutxienez produktu-zerrenda bat emango zaio, produktu bakoitzeko duen kopuruarekin eta, elikadura-piramidea erabiliz, helduen eta adin txikikoen kopuru jakin batentzako produktuak eta kopuruak esleitu beharko dituzte.
3. Hiru erakunde jakinentzako Nafarroako Elikagaien Bankuan egiten diren ohiko hiru oinarritzko eskaera zehaztuko dira, eta emandako erantzun guztien artean, errealitatera gehien gerturatzen dena zein den baloratuko da.
4. Hartutako erabakiak argudiatzeko eskatuko zaio talde bakoitzari.

Ebaluazioa

- Aztertze eta konponbideak aurkitzeko gaitasuna.
- Sortu den solasaldian/eztabaidan izan duen partaidetza eta egin duen hausnarketa.
- Hartutako eta gauzatutako erabaki bakoitzaren argudiaketa.
- Talde-lana eta ekimena.

3. jarduera:

“Garapen jasangarriaren helburuak”

Aurkezpena

Jarduera honetan, garapen jasangarriarekin erlazionatutako hainbat albiste irakurriko da, eta ondoren, galdera batzuei erantzungo zaie.

Partaideak

Jarduera hau taldean egiteko da, eta ez dago gutxieneko edo gehieneko ikasle kopururik.

Baliabideak

- Egunkariak.
- GJHak.
- Galderak.

Denbora

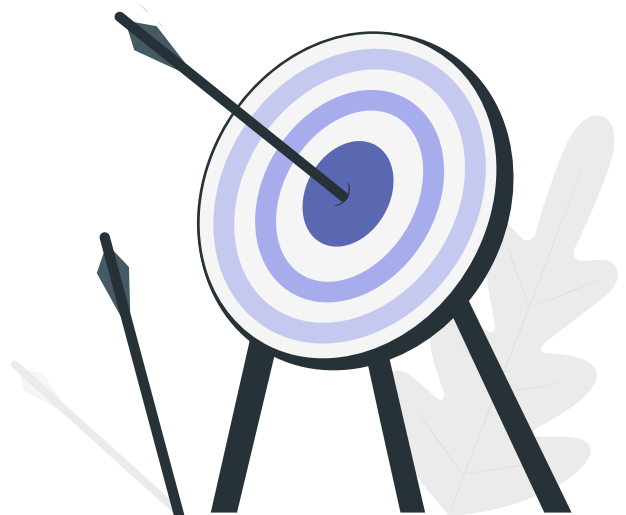
30 minutu.

Helburu orokorrak

- Taldearen espiritu kritikoa sustatzea.
- Nafarroako Elikagaien Bankuaren eta 2030 Agendaren arteko erlazioari buruzko ikuspegi orokorra izatea.
- Gure planetarentzat jasangarritasunak duen garrantziari buruz kontzientziaztea.

Gutxieneko edukiak

Zer da jasangarritasuna: etorkizuneko belaunaldien beharrak asetzeko gaitasuna arriskuan jarri gabe egungo beharrak asetzea da, ekonomia-hazkundearen, ingurumenaren zaintzaren eta gizarte-ongizatearen arteko oreka bermatuz. Hortik sortzen da garapen jasangarriaren ideia, biharko baliabideak arriskuan jarri gabe, egungo oreka hauskor hori mantentzen duen aurrerapen modu gisa. Ez dugu inoiz etorkizunaz ahaztu behar!

Zer da 2030 Agenda: gizarte helburu komun bat lortzeko egin den bide-orri bat da: giza-garapen orokor jasangarri bat. Gobernuaren sektorearentzako ekintza orokor bat proposatzeaz gain, nazioartean, estatuan, eskualdean eta tokian jarduten duten enpresak, gizarte- erakundeak eta beste eragile batzuk inplikatzeko eta konprometitzen ditu.

Eskuratu beharreko trebeziak

Eskuratu beharreko trebeziak honako hauek dira:

- Erabakiak hartzea.
- Kontzientziazioa.
- Ekimena.

Gai-zerrenda

- Zer da jasangarritasuna?
- Zer da 2030 Agenda?

Gizarte-gaitasunak

- Pertsonen arteko komunikazioa.
- Entzuteko gaitasuna.
- Asertibitatea.
- Galderak egitea.
- Eztabaida bat sortu eta mantentzea.
- Gainerakoek hitz egiteko txanda errespetatzea.
- Hitz egiten jakitea.

Metodologia

1. Taldearen bideratzaileak jasangarritasunarekin eta 2030 Agendarekin erlazionatutako albisteak emango ditu.
2. Talde guztiaren artean iruzkinduko dira, eta ondoren, eztabaidatzeko galderak planteatuko dira.

Galderak

- Inoiz entzun duzun 2030 Agenda? Ezagutzen dituzu dituen helburuak?
- Nafarroako Elikagaien Bankuak kontuan dituela eta jasangarritasunak ez diola axola uste duzu? Nola, baina?
- Zein helbururekin eta zein xederekin konprometituko zinateke datorren ikasturterako? Eta 2025erako?

4. jarduera:

“Badakizu zein alde dagoen...?”

Aurkezpena

Ikasleak pantailan agertzen diren elikagaiak beharko dituzte, “iraungitze-data” edo “kontsumo lehenetsia” duten kontuan hartuta.

Partaideak

Banaka edo bikoteka egiteko lana.

Baliabideak

Interneteko konexioa duen ordenagailua.

Denbora

15 minutu.

Helburu orokorrak

1. Elikagaien kontsumo-datei buruzko oinarritzko gauzak ikastea.
2. Erosteke unean kontsumo-datak kontuan izateak duen garrantziari buruz kontzientziaztea.
3. Egunero kontsumitzen ditugun elikagaiei buruz hausnartzea.

Metodologia

1. Taldeko kide bakoitzari, kontsumo-sailkapenaren arabera, elikagaiak alde batera edo bestera arrastatzeko eskatuko zaio ordenagailuan.
2. Hautapenen arrazoia ozen iruzkinduko da.

Konpetentziak

- Aztertze gaitasuna.
- Gizarte-kontzientzia.
- Gaitasun teknologikoa.

Ebaluazioa

- Kontzeptuak bereiztea.
- Informazioa aztertze eta hausnartzeko gaitasuna.
- Ekimena eta jarrera.

5. jarduera:

“Nola banatzen dira elikagaiak?”

Aurkezpena

Jarduera honetan, gosearen arazoa elikagaiak egoki banatuta konpon daitekeela helarazi nahi da. Gainera, kontzientziatu nahi da, une jakin batean, eurak ere gose-egoera horretan aurki daitezkeela. Adibidez, krisi-egoerengatik, pandemiagatik, lan faltagatik...

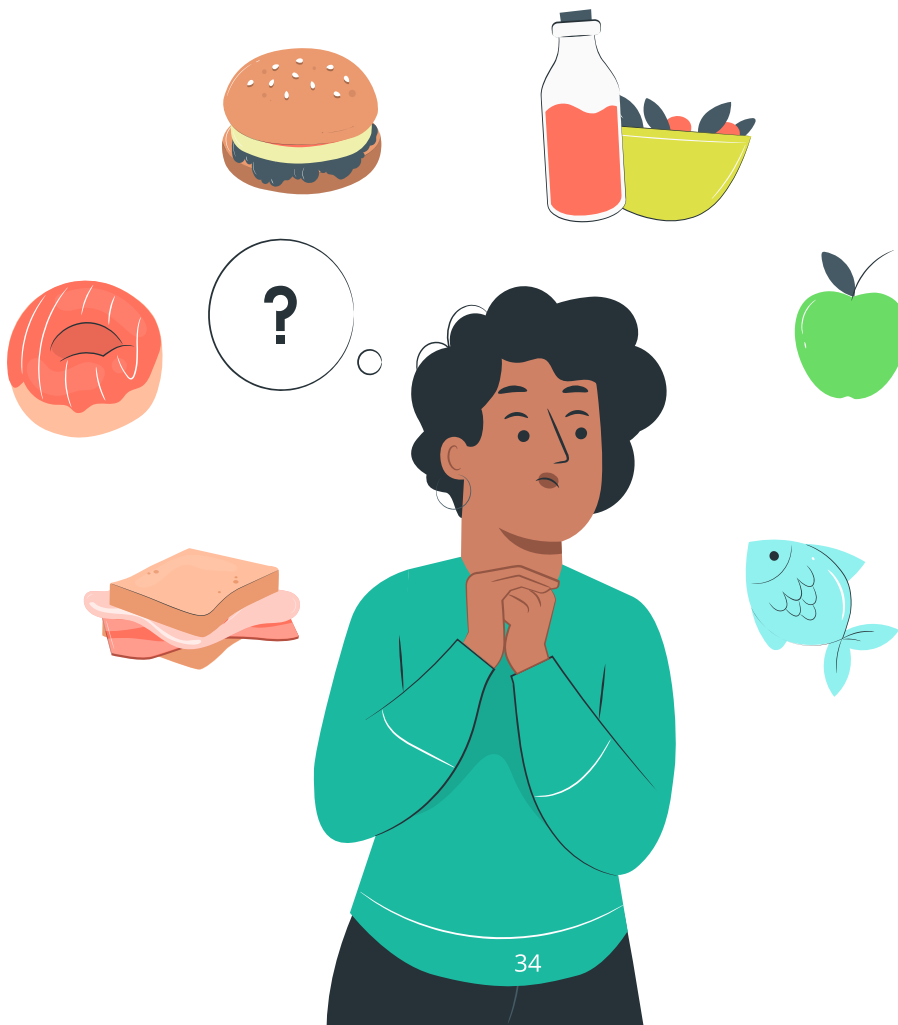
Partaideak

Ausaz aukeratutako 15 laguneko taldeak.

Denbora

45 minutu.

Helburu orokorrak

1. Ikasleek munduko gosearen arazoari buruz arrazoitu eta pentsa dezan lortzea.
2. Pertsonen artean elikagaiak nola banatzen diren ikustea.
3. Honen antzeko balioak praktikan jarri eta bultzatzea: elkartasuna, eskuzabaltasuna, justizia...
4. Elikagaien banaketan dauden arazoen balizko konponbideak ematea.
5. Munduan gosearekin amaitzeko elikagaiak egoki banatzen duen garrantziari buruz kontzientzizatzea.
6. Elikadura faltagatik sortutako pobrezia-egoerak hobetzeari eta txikiagotzeari buruzko ideiak pentsatzea.
7. Pertsonen artean elikagaiak banatzeari buruz arrazoitzea.

Konpetentziak

- Asertibitatea.
- Arazo bat definitzeko eta balizko konponbideak ebaluatzeko gaitasuna.
- Hitz egiten jakitea.
- Galderak egitea.
- Eztabaida bat sortu eta mantentzea.
- Gainerakoek hitz egiteko txanda errespetatzea.
- Arazo bat definitzeko eta balizko konponbideak ebaluatzeko gaitasuna.
- Pertsonen arteko komunikazioa.
- Enpatia.
- Erabakiak hartzea.
- Malgutasuna eta egokitze gaitasuna.
- Antolaketa.
- Erabakitze gaitasuna.

Baliabideak

Bideo-proiektagailua.

Gai-zerrenda

- **Lehen mundua:** industrializazio-maila handia lortu duten herrialdeak, eta bizitza-maila gorenak dituztenak, aberastasunari eta teknologiari esker.
- **Bigarren mundua:** herrialde sozialistak izendatzeko erabiltzen den kontzeptu bat da, Lehen munduaren ekonomia- eta ideologia-sistemari kontrajarria dena. Kultura liberalaren eta kapitalismo irekiaren aurka zeudelako bereizten ziren estatu horiek lehen mundutik, baina hirugarren mundutik ere bereizten ziren, beren heziketa-mailarengatik, Estatuaren tamainagatik eta botere erlatibo handiagoagatik.
- **Hirugarren mundua:** Hirugarren mundua kontzeptua berrogeita hamargarren hamarkadan sortu zen, teknologikoki gutxi aurreratuta zeuden, ekonomia nekazaritza-produktuen eta lehengaien esportazioaren mendekoa zuten, analfabetismo-tasa altuak zituzten, demografia-hazkunde oso azkarra zuten eta ezegonkortasun politiko handia duten Asiako, Afrikako eta Latinoamerikako herrialdeak izendatzeko.
- **Laugarren mundua:** lehen mundukoak diren eremuetan babesik gabe edo gizarte-bazterketa jasateko arriskuan dauden biztanleei deitzen zaie. Fenomeno hori garatutako herrialdeen diru-sarreraren banaketa desberdinaren ondorio da.
- **Geografiako kontzeptu orokorrak.**

Metodologia

1. Hiru mahai jarriko dira:

1. mahaia: hiru pertsona jarriko dira eta elikagai kantitate handia. (10 bat elikagai, pertsonako 3 elikagai edo gehiago banatu ahal izateko). Partaide bakoitzak lehen munduko hiri bat aukeratu beharko du.

2. mahaia: 5 pertsona jarriko dira eta elikagai kantitate txikiagoa (5 bat, pertsonako bat banatu ahal izateko). Garapen bidean dagoen herrialde bateko hiru bat pentsatu beharko dute.

3. mahaia: 6 pertsona jarriko dira, eta oso elikagai gutxi (2 adibidez, pertsona bakoitzeko elikagai bat ere egon ez dadin). Hirugarren munduko hiri bat aukeratu beharko dute.

2. Taldeak banatuta daudenean, pertsona batek bizitzeko elikagai bat nahikoa duela kontatuko zaie, eta mahaian duten bat aukeratzeko eskatuko zaie. Bakoitzak bere elikagaiaren bila joango da, eta orduan konturatuko dira batzuek elikagaiak sobera dituztela, beste batzuek justu-justukoa dutela, eta beste batzuk ez daukatela.

3. Gero, lehen munduko taldeari (1. maila) soberako elikagai guztiak zaborrontzira botatzeko eskatuko zaie, eta alferrik galdutako elikagai izatera irits daitezkeen elikagai izan daitezkeela kontuan hartzeko.

4. Une horretan, solasaldi bat sortuko da eta taldeak hausnarketa bat egin beharko du, arazo hori konpontzeko ideiak bilatuz eta pentsatuz.

5. Azkenik, egoera hori ez dela beste herrialde batzuetan gertatzen kontatuko zaie, oso gertu daukagula, gure hirian bertan. Edozein unetan halako egoera batean edo egoera okerrago batean egon daitezkeela azaldu eta ulertaraziko zaie.

Ebaluazioa

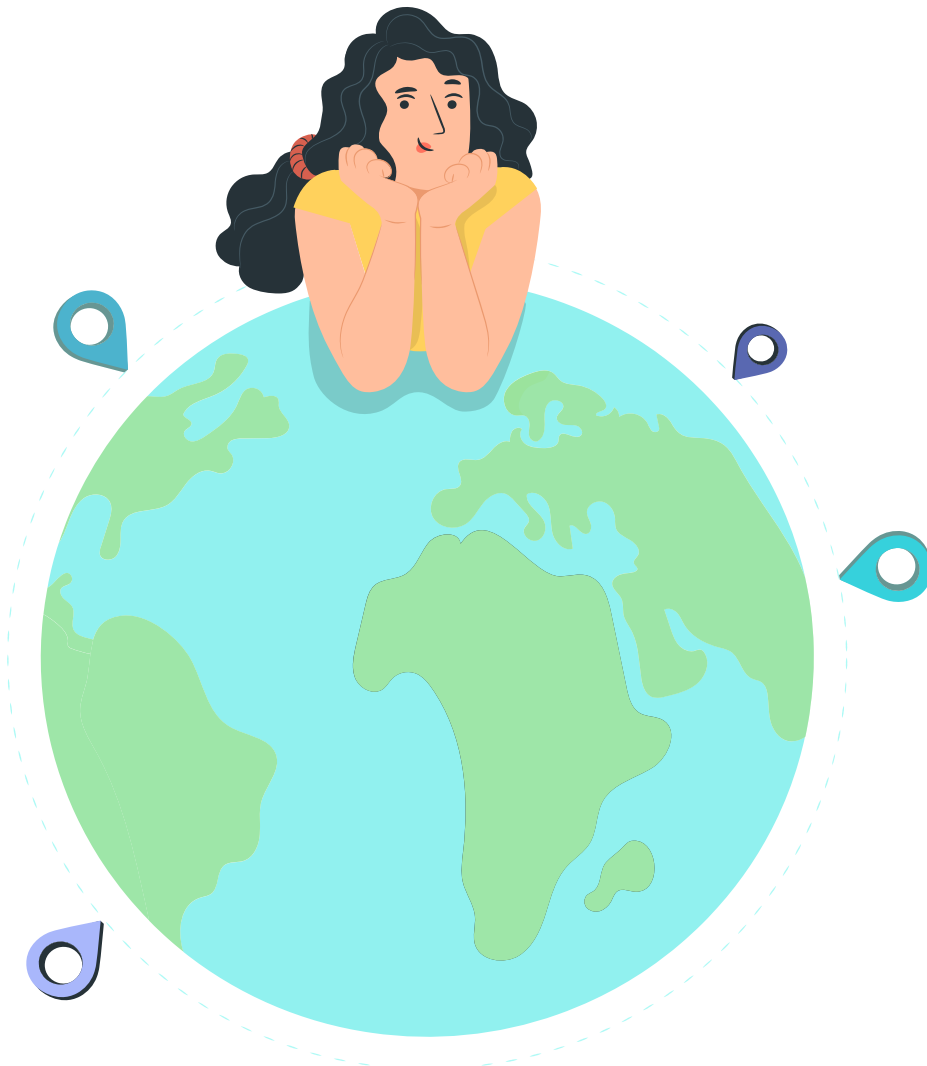
Norbanako bakoitzari ebaluatu beharreko alderdiak dira:

- Azaldutako arazoa aztertzeke eta arazoaren oinarria aurkitzeko gaitasuna.
- Sortu den solasaldian/eztabaidan izan duen partaidetza eta egin duen hausnarketa.
- Hartutako eta gauzatutako erabaki bakoitzaren argudiaketa.

Sakondu

Jarduera osatzeko, talde bakoitzari mundu bakoitzerako hiru konponbide pentsatzeko eskatuko zaie, eta gero, gela osoarekin partekatuko dute.

Eskerrik asko zure laguntzarengatik

